

Evliliğe Doğru

Bekârları evlendirmek, özelde velilerine genelde ise topluma verilmiş bir görevdir. Veli de evlenecek olan gençler ve bekârlar da maddi sorunlar yüzünden evliliği ertelemesinler diye Allah Teâlâ, evlilik konusunda bizzat kendisi rızık garantisi vermiştir.

kh İslam dini evlenmeyi teşvik etmiş ve müslümanlara evli olmayanları evlendirme emri vermiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ ۚ إِنَّ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِيهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

“İçinizden evli olmayanlar ile köle ve cariyelerinizden uygun durumda olanları evlendirin. Eğer onlar yoksul iseler Allah kendi ikramıyla onların ihtiyacını giderir. Allah imkânları geniş olan ve daima bilendir.” (Nûr 24/32)

Görüldüğü gibi bekârları evlendirmek, özelde velilerine genelde ise topluma verilmiş bir görevdir.

Veli de evlenecek olan gençler ve bekârlar da maddi sorunlar yüzünden evliliği ertelemesinler diye Allah Teâlâ, evlilik konusunda bizzat kendisi rızık garantisi vermiştir. Fakat her şeye rağmen evlenmek için gereken maddi imkânlar yetersiz kalabilir. Bu durumdaki bekârların nasıl davranmaları gerektiği şöyle açıklanmıştır:

وَلْيَسْئَلِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ

“Evlenme imkânı bulamayanlar, Allah, lütfuyla onların ihtiyaçlarını giderinceye kadar iffetlerini korusunlar...” (Nûr 24/33)

Nebimiz Muhammed Aleyhisselâm her konuda olduğu gibi evlenmek suretiyle de müminlere örnek olmuştur. Evlilikle ilgili olarak ondan şöyle bir rivayet nakledilmiştir:

“Bir kadınla dört şey için evlenilir: Malı, asaleti, güzelliği ve dini için. Sen din-dar olanı seç ki elin bereket görsün.”

“Gençler! Kimin evlenme imkânı varsa evlensin. Evlilik gözü haramdan korumak ve iffeti muhafaza etmek için en iyi yoldur. Evlenme imkânı bulamayan ise oruç tutsun. Çünkü oruç onun için (günahlara karşı) bir kalkandır.”¹

Enes b. Mâlik tarafından nakledildiğine göre Resûlullâh'ın ashabından bazı kimseler onun eşlerine gelerek onun yalnız başına iken yaptığı ibadetleri sordular. (Kendi ibadetlerini az görerek) birisi, “Ben kadınlarla evlenmeyeceğim.”; birisi, “Ben et yemeyeceğim.”; birisi de “Ben de artık yatakta uyumayacağım.” dedi. (Onların bu sözleri kendisine bildirilince) Resûlullâh önce Allah'a hamd edip O'nun yüceliğini dile getirdikten sonra şöyle buyurdu:

“Bazılarına ne oluyor da bu sözleri söylüyorlar! Hâlbuki

1 Buhârî, Nikâh, 3; Müslim, Nikâh, 1 (1400).

ben namaz da kılarım, uyurum da; oruç da tutarım, tutmadığım da olur; kadınlarla da evlenirim. Her kim benim sünnetimden/yolumdan yüz çevirirse o benden değildir.”²

Başka bir rivayette de onun şöyle söylediği nakledilmiştir:

“Dört şey Allah’ın elçilerinin sünnetlerindedir. Utanma duygusu, güzel koku sürünmek, misvak kullanmak ve evlenmek.”³

İlgili ayet ve hadislerden hareketle insan neslinin meşru bir şekilde devamını sağlamak amacıyla evlenmenin toplumsal bir görev yani farz-ı kifâye olduğu söylenebilir. İslam hukukçuları, evlenmediği takdirde zinaya düşeceğine dair kesin kanaati olan kişinin oruç ve benzeri şeylerle zinaya düşmekten kendini koruyamaması durumunda evlenmesinin farz-ı ayn olduğu sonucuna varmışlardır. Fakat cinsel ve ahlaki bakımdan normal halde olan, yani zinaya düşme ve evlendiği takdirde eşine zulmetme tehlikesi olmayan kişilerin evlenmesinin sünnet olduğu genel kanaattir. Kur’an’da evliliği kesin olarak emreden bir ayet bulunmaması, evlenilmemesi durumunda karşılaşılabilecek dünyevi veya uhrevî herhangi bir cezadan bahsedilmemesi bu genel kanaati doğrular niteliktedir. Evlendiği takdirde eş ve çocuklarına zulüm ve işkence edeceği bilinen bir kimsenin evlenmesi ise bazı fakihlerce haram, bazılarıncı mekruh sayılmıştır.⁴

SEVMEK – ÂŞIK OLMAK

Bir erkeğin bir kadını ya da bir kadının bir erkeği sevmesi, âşık olması günah değildir. Zira sevgi fitridir ve sevmek kişinin elinde değildir. Dolayısıyla meşru sınırlar içinde kaldığı sürece sevginin günah olduğu söylenemez. Bununla ilgili olarak Nebîmizin şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

“Birbirlerini seven iki kişi için nikâh/evlilik gibisi yoktur!”⁵

Görüldüğü gibi bir erkekle bir kadının birbirlerini sevmeleri kınanmamış; fakat bu sevginin evlilikle taçlandırılması gerektiği bildirilmiştir. Rûm sûresinin 21. ayetinde de bir aile kurup karı-koca olmak; huzur, mutluluk ve sükûneti yakalamanın anahtar olarak sunulmuştur:

“Onlarla huzur bulasınız diye sizin için kendi türünüzden eşler yaratması, aranızda sevgi ve merhamet koyması Allah’ın ayetlerindedir. Şüphesiz ki bunda, düşünen bir topluluk için ayetler vardır.” (Rûm 30/21)

Netice itibarıyla günah olan, sevmek değil; dinen birbirlerine yabancı sayılan iki karşı cinsin aralarında nikâh olmadan üçün-

cü bir kişiye kapalı olan bir ortamda yalnız başlarına kalmaları, el ele tutuşmaları, sarılmaları, flört etmeleri... kısacası nikâhsız birliktelik yaşamalarıdır. Çünkü İslam’da değil zina yapmak, ona yaklaşmak dahi haram kılınmıştır (İsra 17/32). İslam Dininin zinaya yaklaşma kapsamında görüp yasakladığı bu davranışları yapmaya dikkat ettikten sonra birini sevmenin dinen ayıp, günah veya kınanacak bir husus olmadığı bilinmelidir.

2 Müslim, Nikâh, 5 (1401).

3 Tirmizî, Nikâh, 1.

4 Ömer Nasuhi Bilmen, Hukukî İslamiyye ve İstilahatı Fıkhiyye Ka-

musu, Bilmen Yayınevi, İstanbul, 1968, c: 2, s. 41-44; Fahrettin Atar, “Nikâh”, Diyanet İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2007, c: 33, s. 113.

5 İbn Mâce, Nikâh, 1.

EŞ SEÇİMİ

Evlilik müessesesinin en önemli merhalelerinden biri eş seçimidir. Evliliğin uzun ömürlü olması için iyi bir eş seçimi yapılmalıdır. Aile yuvasının huzur, mutluluk ve güvene dayalı sağlam bir temel üzerine bina edilmesi gerekmektedir. Bu temel ise din ve ahlakıdır. Zenginlik, güzellik ve soy-sop çoğu insanın peşinde koştuğu gelip geçici şeyler olup bunlar evlilik birliğinin devamını sağlamaz.⁶ "İnsan, sevgi ve rahmeti elde etmek amacıyla gayret gösterir; bir eş ile hayatın zorluklarını aşmayı ve güzelliklerini paylaşmayı ister; evlenme çabası içerisine girer. Kimi zaman güzel, kimi zaman kariyer sahibi, kimi zaman şöhretli, kimi zaman dindar ve ahlâklı eşler aranır. Elbette bütün bunlar önemlidir, önemsenmelidir. Her insanın kendine göre beğenileri, tercihleri, idealleri vardır ve hayatının belli dönemlerinde bunlara uygun kararlar alır. Ancak insan hayatında en önemli kararlardan biri olan eş seçiminde aranması gereken en önemli husus dindarlık ve ahlâkî erdemlere bağlılık olmalıdır. Çünkü bu ölçüye uygun olarak yapılan bir evlilik, sadece dünyada huzur ve mutluluğa değil, âhiret hayatında da ebedî saadete ulaştıracaktır."⁷

Buradan hareketle aralarında dini herhangi bir evlenme engeli bulunmayan⁸, evlenme ehliyetine sahip⁹ ve reşit¹⁰ olmuş bir kadınla bir erkeğin eş seçimi ile ilgili

6 Vehbe Zuhayli, İslam Fıkhı Ansiklopedisi, Tercüme: Heyet, 3. Bs, Risale Yayınları, İstanbul, 1994, c: 9, s. 13.

7 Heyet, Hadislerle İslam, Diyanet İşleri Başkanlığı, 3. Bs., Ankara, 2015, c: 4, s. 50.

8 Evlenme engelleri için bkz: Nisâ 4/22-24.

9 Evlenme ehliyeti, kişinin başkasının iznine veya onayına ihtiyaç duymaksızın geçerli bir evlilik için irade beyanında bulunabilmesi ve bu evliliğin tarafı olabilmesi için sahip olması gereken hukukî yeterliliğidir.

10 Malını din, akıl, mantık ve iktisat prensiplerine uygun biçimde koruyup harcamasını sağlayan fikrî olgunluğa sahip, bunun yanı sıra dinî ve ahlâkî açıdan adalet vasfını taşıyana reşit denir.

dikkat etmeleri gereken hususlar şunlardır:

A- Evlilikte inanç faktörü son derece önemlidir. Hem eşlerin mutluluğu hem evliliğin devamı ve hem de doğacak çocukların istikbali açısından evlenecek kişinin dini durumuna çok dikkat etmek gerekir. Allah Teâlâ kendisine şirk koşan kişilerle evlenilmemesi gerektiği hususunda hem evlenecek kişilere hem de velilerine hitaben şöyle buyurmuştur:

"İnanıp güveninceye kadar, müşrik kadınlarla evlenmeyin! Mümin bir cariye, müşrik bir kadından daha iyidir; isterse o kadın sizi çok etkilemiş olsun. İnanıp güveninceye kadar, müşrik erkeklere kız vermeyin! Mümin bir köle, müşrik bir erkekten daha iyidir; isterse o erkek sizi çok etkilemiş olsun. Onlar sizi ateşe çağırırlar, Allah ise kendi izniyle Cennet'e ve günahlardan arınmaya çağırır. Allah ayetlerini insanlara açıklar ki bilgilerinizi kullansınlar." (Bakara 2/221)

B- Evlenecek olanların her birinin namuslu, iffetli, gizli dost edinmeyen ve evliliği bir gönül eğlencesi saymayan kişiler olmaları gerekir. Evlenecek kişide aranması gereken olmazsa olmaz şartlardan biri budur. Bu şartların tespitini sadece çiftlerin yapması pek kolay olmayacağı için velilerin özellikle bu noktada devreye girmesi ve gerekli araştırmaları yapmaları hayati derecede önem arz etmektedir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"(...) (Evlenilmesi haram olan) kadınlar dışında kalanlar iffetli olmanız, zinadan uzak durmanız ve mehirlerini vermeniz şartıyla size helal kılmıştır." (Nisâ 4/24)

"(...) İffetli mümin kadınlar ile sizden önce kitap verilmiş olanlardan iffetli olan kadınlar;

mehirlerini vermeniz, sizin de iffetli olmanız, zinadan uzak durmanız ve onları gizli dost edinmemeniz şartıyla size helal kılınmıştır.” (Mâide 5/5)

“ (...) Mümin esir kadınları; iffetli olmaları, zinadan uzak durmuş ve gizli dostlar edinmemiş olmaları şartıyla ailelerinin izni ile nikâhlayın ve mehirlerini kendilerine, marufa (Kur’an ölçülerine) uygun olarak verin.” (Nisâ 4/25)

C- Tarafların zina ediyor olmaması, eğer zamanında zina etmişlerse de tövbekâr olmaları ve islah olmuş yani kendilerini tamamen düzeltmiş olmaları gerekir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Zina eden erkek, ancak zina eden veya müşrik bir kadını nikâhına alabilir. Zina eden kadını da ancak zina eden veya müşrik bir erkek nikâhına alabilir. Bunlar (iffetli) müminlere haram kılınmıştır.
(...)

Fakat bundan sonra, tövbe eden ve kendini düzeltenler bunun dışındadır. Allah çok bağışlayan ve ikramı bol olandır.” (Nûr 24/3-5)

“(Eş olarak) Pis (iffetsiz) kadınlar, pis (iffetsiz) erkekler için; pis erkekler de pis kadınlar içindir. Temiz (iffetli) kadınlar, temiz (iffetli) erkekler için; temiz erkekler de temiz kadınlar içindir...” (Nûr 24/26)

Âişe Validemizden nakledildiğine göre Nebimiz de şöyle buyurmuştur:

“İyi erkeklerle iyi kadınları (birbirleriyle) evlendirin.”¹¹

Bu konuda bir noktaya dikkat çekmek istiyoruz: Bazı Müslümanlar arasında “Namaz kılmayana (oruç tutmayana vs.) kız verilmez!” gibi bir düşünce hâkimdir. Bunu doğrudan destekleyen herhangi bir ayet yoktur. Bu gibi sözlerin, namaz kılmayanların kâfir olduğunu kabul edenler tarafından söylenmiş olma ihtimali yüksektir. Hâlbuki inkâr etmeyip hafife almadıkça namaz

kılmayanlara (ve diğer ibadetlerini yerine getirmeyenlere) kâfir hükmü verilemez. Ama şurası da bir gerçek ki Müslümanlık iddiasında bulunup da namaz kılmayan kişi, Allah’ın kesin bir emrine karşı isyan halindedir ve büyük günah işlemektedir. Bu yüzden bir Müslümanın, Allah’a günde en az beş defa isyan eden biri ile evlenmesi yerine başta namaz olmak üzere diğer ibadetlerini yerine getirmeye özen gösteren güzel ahlaklı Müslüman birini tercih etmesi tavsiye edilir. Nebimizin şöyle buyurduğu rivayet edilir:

“Bir kadınla dört şey için evlenilir: Malı, asaleti, güzelliği ve dini için. Sen dindarı olanı seç ki elin bereket görsün.”¹²

Şunu da özellikle vurgulamak gerekir ki dindarı ve güzel ahlaklı olmak sadece kadında aranması gereken özellikler değildir. Evlenme hususunda genelde erkekler kadınlara talip oldukları için yukarıdaki rivayette erkeklere hitap edilmiştir. Yoksa kadınlar açısından da iyi eş dindarı ve güzel ahlaklı bir erkektir. Yani dindarlık ve ahlaklılık ölçütünde cinsiyet farkı yoktur. Unutulmamalıdır ki insanların Allah katında en değerli olanı, O’na karşı yanlış yapmaktan kendisini en çok koruyabilenidir (Hucurât 49/13). Dolayısıyla evleneceği kadının dindarı ve güzel ahlaklı olmasını isteyen erkeğin kendisi de aynı vasıflara sahip olmalıdır. Nebimizden gelen şu rivayet bu hususu teyit etmektedir:

“Dinini ve ahlakını beğendiğiniz bir erkek kızıza talip olursa onunla kızınızı nikâhlayın. Böyle yapmazsanız yeryüzünde fitne ve fesat çıkar.”¹³

Rahmân’ın güzel kullarının ağzından bizlere öğretilen şu güzel dua ayeti ile yazımıza son verelim:

“(Rahmân’ın kulları) şöyle derler: Rabbimiz! Bize gözümüzü gönlümüzü aydınlatan eşler ve evlatlar ver! Bizi yanlışlardan sakınanlara önder yap!” (Furkan 25/74)

11 Dârimî, Nikâh, 10.

12 Buhârî, Nikâh, 16; Müslim, Radâ’, 53.

13 Timizî, Nikâh, 3.